

Onderwerp
Consultatie goedkeuring en
uitvoeringswet Benelux
politieverdrag

Aan de Minister van Justitie en Veiligheid
T.a.v. Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

VERZONDEN 10 MAART 2020

Organisatieonderdeel
Korpsstaf, directie Operatiën

Behandeld door

Functie

Telefoon

E-mail

Ons kenmerk

Uw kenmerk

Datum
4 maart 2020

Bijlage(n)
geen

Pagina
1

[REDACTED]

Bij brief d.d. 4 december 2019 heeft u mij in de gelegenheid gesteld te adviseren op het ontwerpwetvoorstel en een memorie van toeplichting houdende de goedkeuring en uitvoering van het op 23 juli 2018 te Brussel tot stand gekomen Verdrag tussen het Koninkrijk België, het Groothertogdom Luxemburg en het Koninkrijk der Nederlanden inzake politiesamenwerking (Trb. 2018, 160). Van die gelegenheid maak ik graag gebruik.

Het verdrag bouwt voort op de reeds bestaande mogelijkheden voor operationele politiesamenwerking binnen de Benelux zoals vastgelegd in het Senningen-verdrag. Uit een evaluatie van het Senningen-verdrag in 2010 bleek dat voor de gewenste verruiming van bevoegdheden voor grensoverschrijdend politieoptreden, de uitwisseling van informatie en de mogelijkheid zonder rechtshulpverzoeken op elkaars grondgebied eenvoudige opsporingshandelingen te verrichten verdragswijzigingen noodzakelijk waren. Het nu voorliggende verdrag is in dat opzicht een bruikbaar antwoord op de gesignaleerde wens tot verruiming van de in het Senningen-verdrag vastgelegde mogelijkheden.

Operationele voordelen van het verdrag

Operationeel belangrijk in dit nieuwe verdrag is dat rechtstreekse toegang mogelijk wordt tot elkaars politiedatabanken op basis van hit/no hit. Daarnaast zal directe raadpleging van politiedatabanken mogelijk zijn tijdens gezamenlijke acties en in gemeenschappelijke politieposten. Ook zal binnen de grenzen van de eigen nationale wetgeving raadpleging van bevolkingsregisters mogelijk zijn. In de toekomst zullen ANPR-camerasgegevens, die een steeds belangrijkere rol spelen in bestrijding van criminaliteit, tussen Benelux-landen uitgewisseld kunnen worden volgens eigen geldend recht. Ook kunnen politie en justitiële autoriteiten in de Benelux-landen nauwer samenwerken met lokale besturen om

Onderwerp
Consultatie goedkeuring en
uitvoeringswet Benelux
politieverdrag

Datum
4 maart 2020

Pagina
2 van 5

overeenkomstig het nationale recht gericht informatie uit te wisselen over georganiseerde criminaliteit (bestuurlijke aanpak).

Het verdrag maakt grensoverschrijdende achtervolgingen met minimale beperkingen mogelijk en verruimt de opsporingsbevoegdheden. Zo zal een rechtmatige in eigen land ingezette achtervolging kunnen worden voortgezet over de grens, zonder onnodige strafbaarheidsdrempels. Nieuw is ook dat een politiefunctionaris onder voorwaarden over de grens opsporingshandelingen kan uitvoeren.

De bestaande intensieve samenwerking van politie-verbindingsofficieren, gemeenschappelijke patrouilles en controles, alsook het verlenen van bijstand bij grote evenementen blijven behouden. Daarnaast worden de mogelijkheden voor begeleidings- en bewakingsopdrachten en het optreden op internationale treinen aanzienlijk uitgebreid.

In geval van een crisissituatie, zoals een terroristische aanslag, kunnen voortaan speciale politie-eenheden grensoverschrijdend optreden, zoals nu al mogelijk ter ondersteuning bij belangrijke evenementen met een groot veiligheidsrisico.

De voordelen van het verdrag voor het nautisch domein worden het meest gezien voor de Westerschelde, waar naar België doorgaande zeeschepen nogal eens problemen veroorzaken (schade door golfslag en dergelijke). Het wordt met een vergelijkbaar wetsvoorstel in België voor de politie gemakkelijker om aan boord op te kunnen treden en in alle rust verdachten (vaak de loods of kapitein) politieel te kunnen verhoren of ten aanzien van hen bepaalde maatregelen te treffen.

De mogelijkheden die het verdrag de politie biedt bij gezamenlijke bestrijding van (grensoverschrijdende) criminaliteit, gaan verder dan op basis van EU-regelgeving mogelijk is. In dat opzicht is het Benelux-verdrag een voorloper van wat eventueel op termijn binnen de gehele EU mogelijk zal zijn. Het zal u niet verbazen dat de politie tevreden is over wat in de onderhandelingen in samenwerking met uw ministerie is bereikt. En dat van begin af aan de stem van de politie is meegewogen.

Onderwerp
Consultatie goedkeuring en
uitvoeringswet Benelux
politieverdrag

Datum
4 maart 2020

Pagina
3 van 5

Gevolgen

De verwachte impact van het nieuwe verdrag is nog niet nauwkeurig vast te stellen, omdat de feitelijke uitwerking nog i.s.m. de Belgische en Luxemburgse politie moet worden bepaald. Het verdrag kent nader uit te werken uitvoeringsovereenkomsten, uitvoeringsafspraken en werkafspraken. Daarnaast zal ook na bedoelde nadere uitwerking en concretisering, de impact van het verdrag op thema's niet direct eenvoudig te bepalen zijn. Zullen er meer of minder achtervolgingen zijn? Meer of minder rechtshulp? De verwachting is wel dat de samenwerking door het verdrag verbetert. Intensievere samenwerking zal capaciteitsbeslag leggen op de politie, maar door o.a. verbeterde informatie-uitwisseling zal ook capaciteit kunnen worden gewonnen.

Door verlaging van de drempel om over de grens te mogen achtervolgen zal het aantal aanhoudingen in Nederland en België toenemen. Meldkamers (of operationele commandocentra) spelen hierin een belangrijke rol, omdat zij de toestemming moeten geven. Gedegen kennis van het nieuwe verdrag is vooral voor politie medewerkers in de grensstreek en bedoelde centra van belang.

Bij het (gezamenlijk) ontwikkelen van kennis-, instructie- en leermiddelen is het zeer behulpzaam als de MvT duidelijke voorbeelden bevat over de juiste handelwijze in de meest voorkomende situaties.

Dat op basis van de huidige wetgeving de politie slechts toegang kan verlenen tot een beperkt deel van de in bijlage 6 genoemde, voor rechtstreekse bevraging of raadpleging in aanmerking komende databanken zou in de MvT verder kunnen worden verduidelijkt. Wat inhoudt dat niet de in bijlage genoemde databanken in hun geheel, maar slechts toegang tot beperkte gegevensverzamelingen daaruit kan worden verleend. Ook ten aanzien van het uitsluitend op basis van artikel 17, eerste lid van het verdrag dan wel (bij ontbreken van de in die bepaling geopende mogelijkheid) te raadplegen bevolkingsregister (en andere overheidsregisters) zou de MvT, meer dan nu het geval is, dienen te verduidelijken wanneer met het oog op het legaliteitsbeginsel onze huidige nationale wetgeving nog aanpassing behoeft. Wij gaan er op dit moment van uit dat de in lid 4, derde lid van het verdrag geformuleerde (rand)voorwaarde *dat het nationale recht van de aangezochte Partij zich hier niet uitdrukkelijk tegen verzet* wel eens ontoereikend zou kunnen blijken te zijn. Temeer, omdat in de noodzakelijke uitwerkingsovereenkomsten een directe aansluiting op het bevolkingsregister (d.w.z. buiten de politie om) eveneens – en bij grootschalige toepassing misschien wel meer – in de rede ligt. Overigens zijn of worden op ambtelijk niveau nog enkele tekstsuggesties van onze Gegevensautoriteit aan u overgebracht, die een bijdrage kunnen leveren aan

een verdere verduidelijking en consistente uitleg in de praktijk van de beoogd op elkaar afgestemde teksten.

Conclusie

Naast opleidingen en instructie is op dit moment lastig aan te geven wat de betekenis is voor de diverse eenheden en organisatieonderdelen. Omdat uitvoeringsovereenkomsten en afspraken nog geconcretiseerd moeten worden, is de impact daarvan pas op een later moment aan te geven.

De financiële gevolgen worden mede bepaald door de nog te sluiten uitvoeringsovereenkomsten en te maken afspraken. Dan pas zal meer en beter inzicht ontstaan in het effect van meer eenvoudige en gestroomlijnde procedures waarvoor het verdrag de grondslag biedt. Dit is mede afhankelijk van het gezamenlijke ambitieniveau.

Daarmee heeft het verdrag als zodanig bij invoering c.q. inwerkingtreding nog geen directe of slechts een zeer beperkte impact. Voor zover we de impact op dit moment kunnen kwantificeren, bevindt deze zich binnen een bandbreedte tot ca. € 3 miljoen, waarvan ca. € 1,5 miljoen structureel per jaar. Hoewel artikel 3 van het verdrag op het gebied van gegevensuitwisseling strijdigheid tussen verdragsbepalingen en het EU recht uitsluit (de AVG en de Wpg, als implementatie van de EU richtlijn 2016/680, gaan vóór), lijkt op onderdelen aanpassing van nationale wetgeving nodig. Ik heb u hierboven geadviseerd de noodzaak hiervan in de MVT verder toe te lichten. Omdat hierover op ambtelijk niveau regelmatig overleg plaatsvindt, beperk ik mij hier verder tot deze bemerking.

Tenslotte adviseer ik u om niet alleen de werking van verdrag en wet en uitvoeringsinstrumenten maar ook de financiële impact op een later moment te evalueren.

Hoogachtend

